

Выдатны майстар опернага мастацтва

(Да гастролей І. С. Казлоўскага)

Знамянальнай падзеяй у тэатральным жыцці Мінска з'яўляецца выступленні саліста Вялікага тэатра Саюза ССР, народнага артыста СССР, лаўрэата Сталінскай прэміі Івана Сямёнавіча Казлоўскага ў спектаклях Беларускага тэатра оперы і балета. Выдатны майстар савецкай опернай сцэны, стваральнік цэлага ряду незабытых вобразаў І. С. Казлоўскі воеў ужо чварць стагоддзя ўпрыгожвае сцэну лепшага опернага тэатра ў свеце — Вялікага тэатра Саюза ССР.

Валодаючы выключна прыгожым, прыемным па тэмбру голасам, Казлоўскі за доўгія гады свайго артыстычнага дзейнасці ўнёсў новую бліскучую старонку ў вакальнае мастацтва савецкага опернага тэатра. Гаворачы аб вакальнай манеры выканання І. С. Казлоўскага, хочацца асабліва адзначыць яго ўменне карыстацца гукавым аб'ёмна-рэсурсам галасу. Ён умее данесці да слухача яснасць тэкста і інтанацыйную выразнасць; дыяцыя яго — бездакорная. Творчы дыяпазон І. С. Казлоўскага выключна шырокі. Галера створаных ім вобразаў вельмі разнастайная, і дзяка аддаць перавагу якому-небудзь з іх, настолькі ўсе яны гранічна выразныя ў сваім сцэнічным і музычным малюнку: летуценны Рамеа («Рамеа і Джульета»), зграбны Альмавіва («Севільскі цирюльнік»), лёгкадумны шукальнік прыгожага герцага («Рыгалета»), шчыры і ўзвешлы рыцар («Лангрыны»). Нават невялікая партыя юрдынага («Барыс Годуноў») у выкананні І. С. Казлоўскага з'яўляецца ўзораў высокага майстэрства.

І. С. Казлоўскі не толькі оперны спевак. Ён з няменным поспехам выдэе цікавую канцэртную дзейнасць. Побач з прапанаваным выкананнем рамансаў рускіх і замежных кампазітараў (у асаблівасці Чайкоўскага і Ліста), дзе артыст знаходзіць сваю непаўторную выканальную манеру, ён з'яўляецца выдатным выканаўцам рускіх і украінскіх народных песень. У праслухальных намі спектаклях з удзелам І. С. Казлоўскага хочацца адзначыць глыбока амаматыраваным, па-юнацку ўсхваляваным вобраз Ленскага ў оперы «Іўгені Анегіт».

На балу ў Ларнай Ленскі-Казлоўскі захаванне свайго непасрэднасці і палым-нацыю.

«Вашым доме, как сны золотые...» у выкананні І. С. Казлоўскага поўныя горкай крыўды і расчаравання. У перадыротаў арміі Ленскага слявак знаходзіць новы, глыбокі думкі, паймаўшэру карыстаючыся паўзаўмі для стварэння адпаведнага настрою.

Вакальна частка выканання арміі — у шыльвай сувязі са сцэнічным увасабленнем вобраза, поўная свежых, чароўных адценняў і нюансаў.

У партыі Фауста І. С. Казлоўскі дабіваецца вельмі сцэнічнай пластычнасці. Ён натхнёна раскрывае аэвены аэролам раматныкі цудоўны вобраз маладога Фауста. Сцэнічнае аблічча артыста гарманіруе з нашым уяўленнем аб вобразе героя вядомай гэтаўскай трагедыі.

Яркі вобраз Альфрэда ў оперы «Травіта». У сцэнічных паводзінах Альфрэда артыст знаходзіць рэзкі кантрастувочны пастроі — ад мяккага, шчыра захапаната ў Вялікую ў першым і другім актах, да гнейнага, пратэстувача ў трэцім акце. А колькі тонкага псіхалагізма ёсць у І. С. Казлоўскага ў чарвертым акце, калі ў ўсхваляваных пацудзіў укладзе артыст у дуэт з Віалетай! Заключная сцэна оперы дасягае вялікага драматычнага напружання.

Беларускі тэатр оперы і балета можа са задавальненнем адзначыць, што малады выканаўца, які зусім вадаўна пачаў сваю артыстычную дзейнасць у сценях нашага тэатра — Т. Пастуіна (Віалета), Т. Шымко (Маргарыта), Т. Ніжнікава (Раіна), Р. Асіпенка і Л. Галушкіна (Ольга), — з'явіліся добрымі партнёрамі гэтага майстра.

Прыезд у Мінск І. С. Казлоўскага паслужыць справа далейшага росту выканальнага майстэрства опернага тэатра і з'явіцца выдатнай школай для маладых спевакоў.

Л. ЛЮБИМАУ,
галoўны дырэктар Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета.

На здымку: народны артыст СССР І. Казлоўскі ў ролі Альмавіва і засл. артыст БССР і Армянскай ССР Н. Сардабаў у ролі Фігаро (опера «Севільскі цирюльнік»).

Культура друкавання кнігі

Мастакі-ілюстратары Савецкай Беларусі за апошнія гады значна павысілі якасць свайго творчасці. У нас ёсць ужо добра аформленыя кнігі. Аб гэтым сведчаць асноўныя водгукі грамадскасці аб якасці ілюстрацый кніг, якія былі экспанаваны на Усеаюзных мастацкіх выстаўках.

Поспехам на выстаўцы 1952 года ў Маскве карысталіся ілюстрацыі братоў Ткачовых да паэмы С. Шчыпачова «Паўлік Марозаў». Мастакі стварылі прывабны, глыбока асэнсаваны вобраз юнага патрыёта піонера Паўліка Марозава, які загінуў ад рук збожыцў-кулакоў.

Удала аформлена вокладка кнігі С. Бабаўскага «Кавалер залатоў звязды» Е. Тарасам.

Прывабныя ілюстрацыі І. Давідовіча да кнігі «Кітайскія казкі». Арыгіналы гэтых ілюстрацый вызначаюцца добрым вырашэннем колеру, прадуманасцю кампазіцыі. Мастак без перабольшвання здолéў перадаць адчуванне казачнасці.

Але ў дэлях культуры афармлення кнігі і асабліва друкавання яшчэ знаходзіцца не на належным узроўні.

Кніга «Ніколі не забудзем» у афармленні С. Раманавы мае істотныя паліграфічныя патрэбнасці. Асабліва гэта адносіцца да тонавых ілюстрацый. Аўтар афармлення кнігі здолéў стварыць вельмі ўдалыя малюнкы, якія прадэманстравалі і ярка перадаюць жыццё і баявыя дзеянні слаўных беларускіх партызан. Але шмат добрых малюнкаў гэтай кнігі дрэнна аддрукаваны.

Тэхнічна няўдала аддрукавана кніга Я. Купалы «На нашым полі» ў афармленні Л. Лейтмана. Тут, што ні малюнак, то сур'янае туманнае пільма. На пятай старонцы ў малюнку мастак паказаў шырокія прасторы паляў і электрычныя мачты высокага напружання, якія ідуць у далечыню. Але глядзіш на гэты аддрукаваны малюнак і дзяка сабе ўвясць, дзе і на чым стаяць гэтыя мачты: на зямлі ці ў хмарах? Асабліва непрыемнае ўражанне выклікае ілюстрацыя на шостаў старонцы, дзе паказана каласніца з дзіцем на руках. Дзіву даецца: як свет рэдактары дапусціць да выхаду ў гэтыя малюнкы, якія жахліва скажучы воблік каласніцы і дзіцяці. Чытачу даводзіцца глядзець на звычаныя твары, якія падобны на драўняныя. Гэта ў поўнай меры адносіцца і да другіх ілюстрацый, якіх аддрукаваны ў гэтай кнізе. Выразнасцю вызначаецца тэлы малюнак каласніцы, добра аддрукаваны на вокладцы кнігі. Сам гэты факт сведчыць аб тым, што пры жадаванні можна адрукаваць малюнкы добра якасна.

Выдадзеныя для дзяцей кніга М. Багдановіча «Мужык-зеланушка» мае рад паліграфічных недахопаў, якія ў значнай меры зніжаюць уражанне ад добрых арыгіналаў ілюстрацый, выкананых А. Волкавым.

Прыгожа зроблена вокладка гэтай кнігі і асабліва малюнак, змешчаны на другой старонцы, які стварае запамінальны вобраз Маскімі. Але гэта толькі выключэнне. Наступныя-ж ілюстрацыі кнігі пераў у сваім каларытным вырашэнні. Глядзіш на гэтыя ілюстрацыі і аддзецца, што таварышы, якія выпускалі кнігу, дачасна знялі яе з машыны, не адрукаваўшы яшчэ адзін колер, бо вельмі-ж зліналы выглядзе фарбы, а сам малюнак дымны і пакрыты дымкай.

Кніга для дзяцей «Ладункі, ладункі» пераконвае, што рэдактары, адказныя за

выпуск, недастаткова сур'ёзна аднесліся да свайго абавязку. Кніжкі да кнігі нехайшыя, знікі яркія дэталі, якія ёсць у арыгінале. А адсутнасць гэтых дэталей скажае малюнак. Гэта відавч на ілюстрацыі, змешчаныя на 57 старонцы, дзе замест галавы хлопчыка атрымаўся нейкі шар з падабенствам валасоў на ім. Невыразныя і астатнія ілюстрацыі.

Добра вырашана агульная архітэктоніка кнігі М. Прыляжавай «3 таёву, таварышы» (ілюстрацыі Ю. Пучынскага) мае выразны малюнак. Але і ў гэтай кнізе не ўсё добра. Так, на старонках 112, 123 у загалюных малюнках людзі чамусьці тэабуўлены верхняй часткаў галавы. Куды-ж глядзелі рэдактары, калі згадзіліся выпускаць кнігу з такім бракам?

Выразныя малюнкы А. Волкава да кнігі «Лёгкі хлеб» таксама непанавальна скажоны пры іх аддрукаванні.

Нехайшыя друкуюцца і вокладкі. Так, вокладка кнігі М. Танка «Выбраныя творы» сапсавана няўдалым дэсненнем.

Вокладкі многіх кніг зачасцю пераплаваюцца арнаментальнымі дэталямі, часам чужымі адна другой. Некрытычны, механічны падыход да скарыстання арнамента выдэе да залішняга ўпрыгожвання. У выніку зніжаецца мастацкая якасць вокладкі. Гэта добра відавч на прыкладзе кнігі К. Брапіны «Драматычныя творы» (афармленне Л. Ліхтаровіча).

Прыведзеныя факты сведчаць аб тым, што справа афармлення і друкавання кніг у рэспубліцы пастаўлена яшчэ незадавальняюча.

Нельга дараваць паліграфістам выпуск кніг дрэннай якасці. Калі першыя экзэмпляры тыража крыху і намагаюць арыгіналы ілюстрацый, то наступныя здолéўць сваёй шэрацю, нехайшыяцю друку. Мастацкая якасць і выразнасць афармлення кніг зніжаецца і з прычыны самавольнай змены выдвецтвам не толькі тону, але і колеру ілюстрацыі.

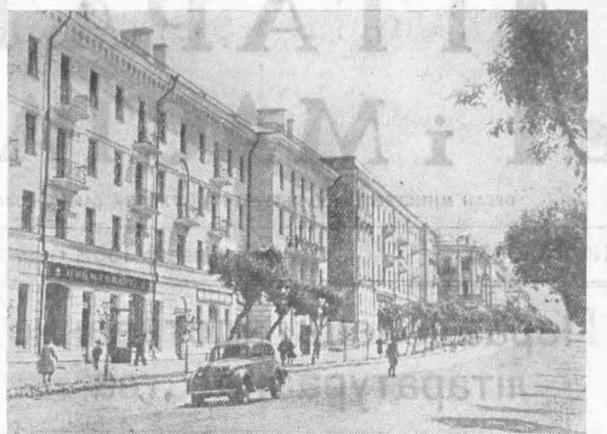
Чым, калі не бездаказнасцю, можна растлумачыць той факт, што да гэтага часу ў друкарні імя Сталіна не скарыстоўваюцца як належнае асцетныя машыны, якія знаходзіцца там ужо многа год. Ші ў якай меры нельга прызнаць задавальняючэй адгаворку кіраўніцтва друкарні, што няма кваліфікаваных кадраў, якія маглі-б працаваць на асцетнай машыне. Калі-б кіраўніцтва друкарні было зацікаўлена лепш выпускаць кнігі, дык даўно-б ужо былі і патрэбныя кадры асцетэстаў. Не могуць задаволіць мастакоў і малакваліфікаваныя кіраўніцтвы, якія амаль заўсёды скажучы арыгіналы.

У выпуску надбразаканнай паліграфічнай прадукцыі інавацы і адказныя, мастацкія і тэхнічныя рэдактары, у абавязку якіх уваходзіць забеспячэнне высокай якасці рэдагуемых ім кніг.

Асабліва дрэнны каларыт друку. Таму ўсё найбольш складаныя каларытвыя рэпрадуцыі рэдакцыі беларускіх часопісаў вымунаны ажыццяўляць у Маскве і другіх гарадах.

Мы спадземся, што галоўнае ўпраўленне па справах паліграфіі Міністэрства культуры БССР прыме захады да наладжвання ў рэспубліцы добрай паліграфічнай базы, якая забеспячыла-б выпуск кніг на высокім узроўні мастацкага афармлення.

В. ЖДАН.

Гомель. Новыя жылыя дамы на Савецкай вуліцы. Фота В. Лупейкі. (Фотакроніка БЕЛТА).

На тэлы дэня Самадзейнасць—на летнюю эстраду

У летні час многа ўвагі аддаецца наладжванню адпачынка працоўных, асабліва ў летні час. Там, дзе гэтых магчымасцей яшчэ няма, аддзельны культурны мясцовы Савет саюсна з абласнымі Домамі народнай творчасці павінны наладзіць перыядычныя выступленні калектываў мастацкай самадзейнасці.

У мінулым годзе ў Магілёве быў арганізаваны першы ў рэспубліцы абласны тэатр народнай творчасці. Магілёўчане прагледзілі лепшыя пастаюкі драматычных гурткоў, харэаграфічных калектываў. Вельмі ўдала таксама выступалі зольныя спевакі, таншоры, струныя і іншыя ансамблі. Некаторыя праграмы канцэртаў былі складаныя прадумана і выконваліся на добрым мастацкім узроўні.

Такі тэатр па прыкладу Магілёва арганізаваны і ў Гродна. Але працуе ён пераглыбна, бестэсма. Раёўныя і каласныя калектывы — тут рэдкія госці на сцэне.

Пачынам магілёўчан па-сапраўднаму не зацікавіўся рэспубліканскі Дом народнай творчасці. Да гэтага часу не распрацаваны рэпертуарныя планы і арганізацыйная пабудова тэатраў народнай творчасці. Яны не забеспячаны кваліфікаванымі кіраўнікамі. А між тым тэатры народнай творчасці могуць адграць значную ролю ў культуры.

Вядома, што не ў кожным горадзе ці раённым цэнтры ёсць умовы для існавання стала дзейнаючага тэатра народнай творчасці. Там, дзе гэтых магчымасцей яшчэ няма, аддзельны культурны мясцовы Савет саюсна з абласнымі Домамі народнай творчасці павінны наладзіць перыядычныя выступленні калектываў мастацкай самадзейнасці.

Каб гэтыя выступленні былі цікавымі і разнастайнымі па жанрах, рэспубліканскі Дом народнай творчасці павінен забеспячыць калектывы і індывідуальных выканаўцаў адпаведным рэпертуарам (новымі песнямі прафесійных і самадзейных кампазітараў, музычнымі запісамі народных таншаў, інструментальнымі п'есамі малых форм, рэкамендацыйнымі спісамі літаратуры).

Праграмы неабходна складаць удумліва, з улікам высокага густу патрабаванняў савецкага глядача.

Калектывы мастацкай самадзейнасці павінны ставіць частымі гасцямі на летняй эстрадзе паркаў, рабочых клубаў і ў каласных Дамах культуры.

Радыёперадачы з Беларусі

Галоўнае ўпраўленне радыёэфармацыі Міністэрства культуры СССР пастаянна трансліруе з Мінска па цэнтральнаму вышчарну радыёперадачы аб беларускай літаратуры і мастацтве.

У маі перадавалася радыёкампазіцыя спектакля «Раскіданае гняздо» Які Купалы ў пастаюўцы тэатра імя Якуба Коласа, шэсць канцэртаў з удзелам майстроў беларускага мастацтва, а таксама канцэрт аркестра Беларускай Дзяржаўнай філармоніі.

Выконваліся ўрыўкі з опер «Дзюльчына з Палесся», «Кастусь Каліноўскі», «Машына», «Міхась Падгорны», «У пушчах Палесся».

Асобныя перадачы былі прысвечаны канцэртаў Беларускага дзяржаўнага хора пад кіраўніцтвам Р. Шыры. У выкананні дэста імпальмістаў Навіцкага і Шмелькіна перадаваліся народныя танцы.

Літаратурная перадача была прысвечана кароткім апавяданням Алесі Рылька. Для дзяцей перадавалася казка «Асілак і змей».

У пачатку чэрвеня ў радыёперадачы «Пісьменнікі ў мікрафона» выступіў пэатр Пятрусь Броўка.

Нядаўна ў перадачы, прысвечанай новым кнігам, радыёслухачы пазнаёміліся са зборнікам Пімена Панчанкі «3 таёву, Алычына».

(Наш кар.)

Масква.

„Васа Жэлезнова“

(Новы спектакль у тэатры імя Я. Коласа)

Песа А. М. Горькага «Васа Жэлезнова» мае два самастойныя варыянты. Першы варыянт, адзначаны Грыбаўдскай прэміяй, напісаны ў 1910 годзе, другі — у 1935 годзе. Тэатры ставяць пераважна другі варыянт, у якім паказаны вобраз рэвалюцыйнага Рашалі. Гэты варыянт пастаўлены ў тэатры імя Якуба Коласа.

Шырыны сацыяльнага абуджэння, тыповыя характары робяць п'есу М. Горькага надвычай актуальным.

Старажытны куцэцкі род Хромавых-Жэлезновых — «рэзервуар чалавечай жорсткасці і амаральнасці» — узначальвае Васа Барысаўна Жэлезнова, глава гандлёвай фірмы, уладальніца мільёнага багачына. Васа разумная, таленавітая жанчына. Але яе розум і імкненне да стварэння дзейнасці ва ўмовах капіталістычнага свету служаць драпежным мэтам.

Згаістычныя клопаты аб унуку-нашчадку прыводзяць Васу да адрады, і яна выдэе жандармам нявестку-рэвалюцыйнерку Рашалю. Уся энергія Васы накіравана на бізнеснаую экспанатацыю. А. М. Горькі свай п'есай свядчае, што такая прырода ўсяго капіталістычнага грамадства.

Васа Жэлезновай процістаўлены вобраз чалавека новага свету—рэвалюцыйнеркі Рашалі.

Канфлікт Васы і Рашалі — гэта своеасаблівае выражэнне канфлікта двух сацыяльных сістэм. Для Васы мун Рашалі — Кола — прадаўжальнік справы Жэлезновых. Рашалю-жа не хоча, каб сцяў адным з Жэлезновых, бо мота яе жыццё — знішчэнне свету Жэлезновых. Пераканальна тучаць яе словы аб безнадзейна хворым класе эксплуататараў, аб тым, што расце другі гаспадар, які знішчыць Жэлезновых.

Адкрываецца заслона тэатра імя Якуба Коласа. Глядчы бацач пакой гаспадыні дома, у якім яна праводзіць больш

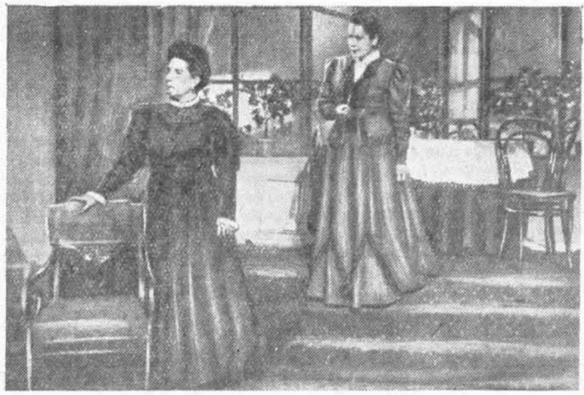
шую частку дэня. Тут яна робіць свае камерцыйныя аперацыі, тут праводзіць і свай адначынак. Вось і зараз Васа паяўляецца тут са сваім ўпраўляючым Гурьмам.

Артыстка Н. Глебаўская, якая іграе Васу, крок за крокам ідзе па лініі скразнай дзеі ролі, па лініі паказу імкненіяў Васы ўбагачыць сваю сям'ю і род, павялічыць свае капіталы. Н. Глебаўская не раскрывае вобраз Васы ва ўсёй яго складанасці адразу. І робіць, на наш погляд, правільна.

Перад намі жанчына з мужчынскімі манерамі. Гаворыць яна скупа, лаканічна. Адачытыя загады сваёму ўпраўляючаму. Яна амаль не павышае голасу, размаўляе з ім часам нават ласкава, нічым не паказваючы свай пагарды да гэтага наёмнага «соцыяліста». Стрымана выдэе артыстка і сцэну допытку хатняга шпіёна Анны Анопанкавай.

Прайшлі ўсяго толькі дзеве сцен, а глядзч ужо ведае, што Васа кіруе справай паракрэдства і сям'і з дапамогаю подкупу, шпіянажу і правакацыі.

Давадзіўшы ад члена акруговага суда Мельнікава, што суд над Сяргеем Жэлезновым, які абвінавачваецца ў разбэшчванні маладзетніх, неабавязны, Васа патрабуе ад мужа, каб той прыняў яд і тым выраставаў сям'ю ад ганьбы. Гэту, адну з цяжкіх і важных сцен Н. Глебаўская выдэе залішне дабрадушна. Не верым, што Васа можа схаваць сваю нянавісць да распусціка. Як-бы Васа ні імкнулася гэта зрабіць, нянавісць да мужа ўсё-ж павінна прарвацца. Праўда, спачатку Васа толькі проціць Сяргея прыняць яд, але далей яна ўжо моціць яго, а праз хвіліну нават пагражае. «Я на судзе маўчаць не стану», — гаворыць Васа. Наўрад ці стрымае сябе Васа пры ўспаміне аб азнаважым гонары. Нянавісць да мужа, якая накіравана за 25 год сумасната ганебнага жыцця, павінна, нам здаецца, вырацца тут на паверхню. «Альшій! Страшна глядзець на тебе», — крычыць Сяргей Жэ-

Сцэна са спектакля. Арт. Н. Глебаўская ў ролі Васы і арт. М. Бялінская ў ролі Рашалі.

лезноў. Рэпліка Васы, якая заклучае гэту сцэну: «Прымі парашок», павінна прагучаць не як просьба, а як патрабаванне, загад. Не павінна заставацца і сумненне, што супраціўленне Жэлезнова будзе зламана. Да паўняты характарыстыкі Васы артыстыцы трэба шукаць у гэтай сцэне суровыя, жорсткія, гнейныя фарбы, бо сама Васа гаворыць аб свайэй злой душы. Аб гэтым многа гавораць і другія абавязаныя сваю «бярлогу». Васа паказвае часам даволі вострыя клякы. У сцэне з мужам трэба было паказаць гэты асаблівасці характэру Васы.

Цэнтральнае месца ў п'есі і спектаклі займаюць сцэны Васы і Рашалі. Прыезд нявесткі, якая хоча забраць сына, для Васы нечаканы. Васа не збярэцця адваваць унука, бо ўнук — будучы глава фірмы. Разгараецца сур'ёзная барацьба за хлопчыка, якая закінваецца поўным разрывам Васы з Рашалю.

Сцэны з Рашалю Н. Глебаўская праводзіць стрымана і наспраджана. Унук для яе — адзіная надзея на прадаўжэнне справы Хромавых-Жэлезновых. Таму Васа непахісна ў сваім раманні не аддаваць Рашалі ўнуча. Тут сіла ў яе руках. Але

Васу збівае тое, што Рашалю не падобна на другіх, знаёмых ёй людзей, якіх яна падзяляе на канкурэнтаў і нізкапаклоннікаў. Рашалю — новы, неазнакомы ёй чалавек. Ёю не пакамандуець, яе не купіць, яна не ідзе на кампраміс нават дзяля сына. І гэтую акалічнасць Глебаўская падкрэслівае з дастатковай выразнасцю.

Энергічна праводзіць яна і апошнюю сцэну, калі пасля разрыву з Рашалю Васа пасылае Анну паведаміць жандармам аб прыездзе нявесткі.

Асутнасць перспектывы ў Васы, маральна перавага Рашалі і, нарочце, раптоўная смерць Васы — усё гэта гаворыць нам аб непэражымасці гібелі буржуазіі. Такая ідэя твора, і яе добра даносіць артысты і рэжысёр спектакля М. Міцкевіч.

Рашалю для Васы моцны і жорсткі вораг. Цяжкасць увасаблення вобраза Рашалі не толькі ў раскрыцці пацудзі маці, але і абавязку рэвалюцыйнеркі. Артыстка М. Бялінская добра вырашае пастаўленую задачу. Рашалю-Бялінская разумная, сардэчная, чалавечая. Часам яна лірычная, але ў прысутнасці Хромавых трымаецца замкнута і некалькі нават суха. У сустрэчы-ж з Васой яна не ўтойвае свайей не-

прыязні і агіды да яе. Васа выклікае ў Рашалі гней свай бэсардэчнасцю, жорсткасцю. І Рашалю страсна выкрывае Васу. Сваімі паводзінамі Рашалю-Бялінская пераканальна свядчае наўхільнасць гібелі буржуазнага ладу.

Але рэжысура і акторы іншы раз адбіраюць не усім тое, што павінна жыць ідэю твора, не тое, што дапамагае раскрыццю гэтай ідэі, а значыць не усім улічваюць акраўную дзею свай ролей і спектакля ў дэлях.

У першым з'яўленні на сцэне Наталі артыстка Л. Цімафеева замест таго, каб зазжыць трывожна і ўсхвалявана ад непрыемнай падзеі (бацьку рашылі судзіць), робіць адразу заўтку на вонкавую характарысць. На сцэне з'яўляецца развэнная дзіўчына. Наталія-Цімафеева ў дыялогу з Прохарам з задавальненнем адзначае: «Які добры дзень...» За гэтай фразай ідзе адразу-ж другая: «Ведаеш, — рашылі судзіць бацьку». Іменна гэты надвычайна падзея і прыяла яе сюды, у пакой маці, бо калі суд абдувецца — Наталі жаншю свайго круга не знайдзі. А калі гэта так, то фраза «які добры дзень» павінна легчы на падтэкт «як хораша навокал, жыць ды радавацца, а ў нас усё не як у людзей» і г. д.

Народны артыст А. Ільінікі цудоўна іграе ролю Прохара Хромава. Вестку аб судзе над Жэлезновым ён успрымае, як вядзуча падзею, бо для яго гэты суд значыць — «старэдскім галавой не быць». Але часам і гэты майстар перабольшвае: «Мігшыршную» рашылі «Я малады, марыў у апэратцы комікаў іграць» артыст суправаджае нават прытанцоўваннем. Не толькі ён, а ўсё Жэлезнова-Хромавы павінны са страхам аднесціся да суда над Жэлезновым. Тады раптоўная смерць Сяргея стане паваротнай падзеяй у далейшым сцэнічным жыцці герояў.

Не ўсё верна і ў В. Рагавенкі, які выконвае ролю члена суда Мельнікава. Мельнікаў-Рагавенка вонкава каларытна, аднак ён праўдэе недакладнасць у адбор думак, у адносінах да падзеяў. Вобраз Мельнікава недастаткова дзейны і таму здаецца перакрачэным. А мы ведаем аб ім, што ён у «Саюз рускага народа» ўтасуеся, што ён прадае за грошы сумненне суддзі і палітычным перакананні.

Цікава і змястоўна іграе ролю Людмілы артыстка Е. Мацісава. У Людмілы-Мацісавай свае інтарсы, да яе «адхоціць» не ўсё, аб чым гавораць акружаючыя. Выразна падкрэслівае артыстка лінію «фізічнасць гібелі буржуазнага ладу».

Але рэжысура і акторы іншы

Анталогія рускай савецкай паэзіі

Руская савецкая паэзія... Няма ёй роўных па ідэйнаму багаццю, па шматграннасці адлюстравання жыцця, па майстэрству, па шматлікасці творчых індывідуальнасцей. Яна па праву — гаварыць і вадзіць савецкай паэзіі. Яна не толькі вучыць правільнаму падыходу да жыцця, з'яўляе сваіх паслядоўнікаў у літаратуры, яна вучыць праўдзе камунізму мільёны сваіх чытачоў.

Больш за сто год назад В. Г. Бялінскі, глядзячы ў далёкіх гадах, гаварыў: «У будучым мы, акрамя пераможанага рускага мяча, пакладзем на вагі еўрапейскага жыцця яшчэ і пераможную рускую думку... Неабходна, каб нацыянальны паэт меў вылікае гістарычнае значэнне не для адной толькі сваёй бацькаўшчыны, але каб яго ўплыў меў сусветна-гістарычнае значэнне. Такія паэты могуць з'яўляцца толькі ў народаў, закліканых адзіраць у лёсе чалавечтва сусветна-гістарычнае ролю, гэта значыць сваім нацыянальным жыццём мець уплыў на ход і развіццё ўсяго чалавечтва».

Жывое падцвержанне гэтых слоў вядомага дэмакрата — савецкая літаратура і яе слаўнейшы атрад — руская савецкая паэзія.

Наватарока па сваёй сутнасці, гэта паэзія прадаўжае і развівае тую глыбокагуманістычную традыцыю рэалізму і народнасці, традыцыю Пушкіна і Некрасава, якой заўсёды вызначалася вялікая руская літаратура.

Руская савецкая паэзія — крылатая паэзія. І акрамя яе горкаўскага любоў да Чалавека, барацьба за чалавечую годнасць, свабоду і шчасце. Узлёт горкаўскага Буравесніка быў першым узлётам. Імяна ў «Песні пра Буравесніка» і ў «Песні пра Сокала» закладзена аснова такога плафасу вядучага гуманізму, што жыцьцё яе і сёння.

Ідэя служэння народу, якая заўсёды была рухавіч сілай вялікай рускай літаратуры, па-новаму ў новых умовах асэнсавана савецкімі паэтамі.

«Слова — палкаводзец чалавечай сілы, паэзія — зброя рэвалюцыі, зброя народа — такі лозунг высуноў лепшы, таленавіцейшы паэт нашай савецкай эпохі Владимир Маякоўскі. Маякоўскі сапраўды зрабіў сваю паэзію грознай зброяй камунізму, зброяй пераможчай і магутнай, якая і сёння верна служыць нам. Пачуццё высокай адказнасці перад народам, перад рэвалюцыяй, «непрапазіны доўг» — вось што было жыццёвым і творчым дэвізам вялікага савецкага паэта. Маякоўскі лічыў сваім абавязкам рабіць усё, што толькі можа рабіць паэт, каб наблізіць светлым днём камунізму. Ідэал камунізму быў для Маякоўскага вышэйшай эстэтычнай меркай.

Я мяркую па коммуне
стихов сорта...

Тое, што Маякоўскі аддаў увесь свой магутны талент, усю сваю творчасць «да самага апошняга лістка» справе народа, і дае яму магчымасць размаўляць сёння, «як жывому з жывымі», з мільёнамі людзей і на сваёй роднай мове і на многіх мовах народаў нашай краіны і ўсяго свету.

Яром, што па закліку Маякоўскага прыроўнена да шытка, а часам і сапраўдным штыком зматэліся і змагацца савецкія паэты за імя і славу народа. Савецкая паэзія ідзе з народам у працы і ў баях.

У рускай савецкай паэзіі знайшоў сваё яркае, высокамастацкае адлюстраванне непаўторны падвиг вялікага народа, што першым вышаў у пераможны бой за камунізм, першым унёсў на рыштванні камуністычнай будаўні, народа, які вядзе за сабой усё чалавечтва.

Глыбокая народнасць дае крыніцы рускай савецкай паэзіі, каб «взрацца ў заўтра, уперад». Вось чаму нават у часы самых жорсткіх выпрабаванняў для нашай Радзімы гэта паэзія была ўся прасякнутая святлом і аптымізмам, непахіснай упэўненасцю ў перамоту. Добра выказаў гэта ў суровым дні Вялікай Айчыннай вайны вядомы савецкі паэт Аляксей Суркоў:

Хай час праходзіць і жорстка і дэка, —
Высцерпі! Пальцамі зямлю не рві!
Мы для нашчадкаў з жалезнага крыку
Выплавім светлую песню любі.

Светлая песня любі да чалавека, зброя і барацьба за чалавечы шчасце і з'яўляецца рускай, а ўслед і разам з ёю ўсё савецкай паэзія. Таму такая вялікая, набачаная яе папулярнасць у шырокіх народных масах, таму ўвайшла яна ў штодзёны побыт нашых людзей.

Каму з савецкіх чытачоў невядомы «Гранда» М. Светлова, прасякнутая высокай рамантычнай грамадзянскай вайны, пафасам пралетарскага інтэрнацыяналізму, або светла-аптымістычна «Смерць піонёркі» Э. Багрыцкага — натхнёнае ўстаўленне аднаасці справе камунізму. А хто не чытаў і не захапляўся вершамі А. Суркова, Н. Ціханова, С. Шчыльчова, К. Сіманова і многіх іншых паэтаў, вершамі то суровымі, то нашчотнымі, але заўсёды баявымі, вершамі, што ўзнялі на працу і барацьбу, абуджаюць самыя светлыя думы і пачуцці чалавека!

Увесь свет абдышлі песні «Па далінах і на ўзгор'ях» С. Адамска, «Маляда

★
Н. КІСЛІК
★

гардыя» А. Бязьменскага, «Песня аб Радзіме» В. Лебедзева-Кумача.
Песні Міхаіла Ісакоўскага... Глыбокая народнасць і чароўная прастата, шчырасць і тонкі лірызм зрабілі іх любімымі песнямі савецкага народа. Яны шырока вядомы і за межамі нашай краіны — іх спяваюць і будаўнікі новай Варшавы і «негры ў Аклахоме».

Вялічым паэзіі савецкай гісторыі знайшлі сваё глыбокае адлюстраванне ў творчасці вядатага майстра рускага паэтычнага слова Аляксандра Твардоўскага. Лепшае, што створана паэтам, — гэта вобраз селяніна-бедняка Нікіты Маргунка, які пасля доўгага шуканняў знаходзіць сапраўднае імя і калгасныя жыццё, і вобраз гэтага любімага савецкім чытачом рускага савецкага «працаўніка-саадаца» Васілія Цёркіна. Пастаўлены побач, гэтыя два вобразы лічэ ірчай падкрэсліваюць тую грандыёзную змену, што адбылася ў жыцці і свядомасці народа ў эпоху сацыялізму.

Новы значны атрад паэтаў прышоў у літаратуру пасля Вялікай Айчыннай вайны. Выпрабаванне агнём, якое з часцю вытрымаў наш народ, дало новы творчы ўзлёт савецкай паэзіі. З'яўленне ў нашай літаратуры вялікай колькасці новых паэтычных імянаў адразу-ж пасля вайны — адзін з важнейшых паказчыкаў гэтага ўзлёту.

М. Луконін, А. Межыраў, А. Недагонаў, М. Максімаў, В. Тушнова і многія другія — усё яны прайшлі школу вайны і склаклі як паэты ва ўмовах суровага выпрабавання. Гэта наклала свой адбітак на ўсю іх творчасць. Геройная інтанацыя, шырыня гарызонтаў, упэўненасць і дэрацыя — усё гэта характэрна для зусім розных па сваіх творчых індывідуальнасцях паэтаў.

Маладым рускім паэтам ёсць у каго вучыцца высокаму майстэрству. Тут, перш за ўсё, хочацца адзначыць пэўнасць вучобы ў Маякоўскага.

Калісьці вядомы французскі паэт-класік Луі Арагон сказаў: «Паэт Владимир Маякоўскі навучыў мяне, што трэба вяртацца да мільёнаў, да тых, якія жадаюць пераўтварыць гэты свет».

Гэтыя словы могуць быць аднесены да ўсёй рускай савецкай паэзіі ў цэлым.

Высокая чалавечнасць і народнасць, пралетарскі інтэрнацыяналізм і савецкі патрыятызм — агульны рысы ўсёй рускай савецкай паэзіі.

Геройны пафас і пранікнёны лірызм — неад'емная якасць гэтай паэзіі — вядомы шматбакавы і разнастайны. Ад грэмючых рытмічных радкоў Маякоўскага да песенных інтанацый Ісакоўскага шматлікія галасы яе зліваюцца ў адзіную магутную сімфонію. І ўсё гэта атрымаў беларускі чытач на сваёй роднай мове, у Анталогіі рускай савецкай паэзіі, што выпушчана Дзяржаўным выданням БССР. Творы 90 рускіх паэтаў змешчаны ў ёй.

Наш чытач ужо мае на роднай мове цэлы рад асобных кніг і асобных твораў рускай паэзіі. Такім чынам, работа над Анталогіяй у значнай ступені падгуляе яе ўсю работу па перакладу рускіх паэтаў. Трэба сказаць, што работа гэтая дала ў цэлым добрыя вынікі.

Больш трыццаці беларускіх паэтаў — і вядучых, і маладых — прынялі ўдзел у перакладах. У пераважнай большасці пераклады зроблены ўмела і перадаюць дух і асаблівасці арыгінала. Ёсць і выдатныя ўзоры. Да іх належыць большасць перакладаў А. Кулашова (асабліва з М. Ісакоўскага), многія пераклады А. Вялюгіна, А. Бялёвіча, А. Зарыцкага і іншых. Асабліва хочацца адзначыць пераклад урўка «Краіны Мурані», зроблены А. Бялёвічам і А. Зарыцкім, у якім перададзена і багацце зместу, і знешні каларыт, і ўсе асаблівасці почарка А. Твардоўскага. Чытаеш і амаль не адчуваеш, што гэта пераклад.

Укладальнікамі і перакладчыкамі зроблена вялікая і надзвычай каштоўная справа. Але, зразумела, ёсць і пэўныя недахопы. Невядома па якіх меркаваннях не ўключаны ў Анталогію ўрўвак з паэмы «Добра!» і сатырычныя вершы-фельетоны Маякоўскага. Дзям'ян Бедны не прадстаўлены ў Анталогіі як сатырык-байкасец. Не знойдце тут чытач і выдатнай паэмы «Васілій Цёркін» А. Твардоўскага. Творчасць О. Берггольц прадстаўлена толькі творами першыяў Вялікай Айчыннай вайны і г. д.

Ёсць недахопы і ў перакладах, і іх значная колькасць. У большасці гэта асобныя няўдачы, асобныя слабы перакладзеныя вершы і радкі.

На старонках «Літаратуры і мастацтва» не так даўно гаварылася аб недахопах у перакладах з Маякоўскага і Ісакоўскага. Гэтыя-ж недахопы маюць і пераклады, змешчаныя ў Анталогіі.

У перакладзе верша Маякоўскага «Размова з фіншэпестарам» слова «кнут» выпраўлена чамусьці на слова «шпётка». І атрымалася з'яўляе бягучае, скажэнне сэнсу верша Маякоўскага:

Не!
І сёння
ласка,
лозунг
і паётка (!)
і штык.

Не пананчавала ў Анталогіі і Нікалаю Асееву. Няўдала перакладзены тактс вядомай песні «Марш Будзёнінага» (пераклад С. Дзяргая). Такія радкі, як «Выраслі мы ў палымі бабэ, над поесіт куль», — праспяваць вельмі цяжка. Многа недарэчнасцей у перакладзе верша «Дэкабрысты» («Сінія гусары»).

Санкі ўдаожу Фантанкі —
з гары — на гару. —
перакладзе С. Дзяргая. Горы тут спатрабілі дзеля рыфмы. На Фантанцы-ж — вуліцы роўнай і гладкай — ніякіх гор няма.

Розовые губы,
витой чубук,
синие гусары —
пытай
судьбу!

перакладзе:
Ружовыя губы,
цыбук-бурштын,
сінія гусары —
марку!
Прыкні!

Аб чым меркаваць і прыкідаць — зразумець цяжка.
Конечна беседа,
гони коней...

перакладзе:
Скончана. Коней
гани—не дурей.

У чым сэнс і каму адрасаваны апошнія словы — невядома. У перакладзе гэтага верша вельмі часта парупаецца спеваасаблівае рытміка арыгінала.

Зусім вольна абышоўся Р. Сабаленка з рытмікам верша П. Асеева «Шчасце». У арыгінале:

По шоссе шуршат машины
На лету, налегке —
Топольные пушины
По Москве, по реке.

А вокруг Москва в нарядах,
А вокруг весна в цвету,
Красной Армии порядок
И — планы в высоту.

У перакладзе:
По шоссе шуршат машины,
Аж лясць, здаецца,
Кружась талалёў пушыны
Па Маскве, па рэчцы.

А вакол Масква красуе,
А вакол — Саюз наш дужы,
Армия спокон вартуе,
И планы в небе кружась.

Дарэчы, і сэнс і карціна ў апошняй строфе пераклада зусім не тая, што ў арыгінале, свежаць янога заменена штыкамі.

У выдраным перакладзе «Смерць піонёркі» Э. Багрыцкага (пераклад С. Дзяргая) ёсць месца, якое зусім няправільна перадае сэнс арыгінала і парупае псіхалагічную праўду. Памярае дзяўчынка:

И, привап к постели,
Изымает мать.

У перакладзе аб гэтым сказана вельмі слаба і цям'яна:

Мамі... Сум ей сёння
Некуды падзець.

Парупаецца рытм у некаторых месцах увогуле нядрэннага пераклада А. Астрыкі твора «Русь Савецкая» С. Есена. Напрыклад:

Но и тогда,
Когда по всей планете
Пройдёт вражда племен,
Исчезнет ложь и грусть, —
Я буду воспевать
Всем существом в поэте
Шестую часть земли
С названием кратким «Русь».

У перакладзе:
Але і тады,
Калі па ўсёй планеце
Міне плямён варажасць,
Знікне сум і глусь, —
Я буду апяваць
Усёй істотай у паэце
Зямлі частіну шостую
З кароткай назвай «Русь».

Тут у значнай ступені знікла спеваасаблівае есёніскае інтанацыя.
Няма патрэбы панмажаць прыклады. Іх няма, але не яны вызначаюць агульную якасць перакладаў.

Беларускі чытач атрымаў выдатную кнігу, кнігу паэзіі, якая насе людзям святла нашай пераможчай праўды.

МІР.
Скульптурная кампазіцыя В. Козак.

На радзіме паэтэсы

Беларускі народ шануе памяць паэтэсы Цёткі (Алаізы Сцяпанавы Пашкевіч), якая разам з Янкам Купалам і Якубам Коласам адыграла важную ролю ў развіцці грамадскай думкі ў Беларусі ў пачатку XX стагоддзя, калі народ на паўстаіне супраць самадзяржаўя.

Асабліва папулярнасцю карыстаецца імя Цёткі ў працоўных Гродзенскай воласці, у прыватнасці ў насельніцтва Васілішкаўскага раёна, дзе яна нарадзілася 3 ліпеня 1876 года ў сям'і беднага селяніна з вёскі Пясчаны. Тут яна і памерла 3 лютага 1916 года. Пахавана Цётка каля вёскі Стары Двор Шастакоўскага сельсавета.

Няўдала на магільні паэтэсы прышлі калгаснікі наваколных вёсак, вучні і выкладчыкі школ, жыхары раённага цэнтру — гарадскога пасёлка Астрыно.

Погляды прысутных звернуты да помніку, на якім высечаны словы з верша Цёткі «На магільні»:

На магільні ўзыйду дубам,
Пачну шаптаць братнім губам
Аб іх долі, аб свабодзе,
Стану песняй у народзе!

Паэтэса не памылілася. Яе імя беражліва захоўваецца ў памяці народа.

Даклад аб жыцці і творчасці Цёткі зрабіў старшыня абласнога літаратурнага аб'яднання А. Кірковіч. Затым з успамінамі выступіла стрычэнская сястра паэтэсы Соф'я Місюра. Вучні Старадворскай, Шастакоўскай і Хадзілоўскай школ прачыталі рад вершаў Цёткі.

Свае новыя вершы, прысвечаныя памяці паэтэсы, прачыталі Міхась Васілёк і Пётр Васіль. Макаль.

Вечарам у памяшканні раённага Дома культуры адбылася сустрэча пісьменнікаў Гродзеншчыны з працоўнымі раёна. Пасля доклада аб беларускай пасляваеннай літаратуры з чытаннем сваіх вершаў выступілі паэты Міхась Васілёк, Пётрус Макаль, Пётр Барэўка, Сяргей Балцарэўка, Аляксандр Шмільгельскі, Георгій Цвятніцкі і Пётр Уцянаў.

(Наш кар.).

Гродна.

Семинар культасветработнікаў

У Багушэўскім раёне адбыўся абласны семінар культасветработнікаў Віцебскай воласці. Уздальнікі семінара абмеркавалі пытанні работы раённых Дамоў культуры, іх задачы па прапагандзе гістарычных рашэнняў XIX з'езда КПСС.

Для ўздальніцкага семінара былі прычтаны лекцыі па міжнароднаму становішчу, па рабоце І. В. Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізму ў СССР», аб пільнавым плане развіцця народнай гаспадаркі СССР, аб задачах раённага Дома культуры ў справе акавання метадычнай дапамогі сельскім калектывам самадзяйснасці і другія.

(Наш кар.).

Віцебск.

Калгасны хор

Добра працуе хор калгаса «Новае жыццё».

У хору 68 чалавек. Папулярнасцю ў гледача карыстаюцца спевакі-калгаснікі С. Радзюнава, В. Раброр, М. Карась, брыгадзір пал'водчай брыгады М. Лескавец і многія другія.

Няўдала калгасны хор у складзе агітбрыгады раённага Дома культуры даў канцэрт у суседнім калгасе імя Леніна. Клуб быў перапоўнены. Сюды сабраліся хлебавы, слаўшчыкі фарміраванай прыстані Пагост, сельская інтэлігенцыя.

Хор выказаў беларускі народныя песні «Ленінскі сцяг у надзейных руках» (апрацоўка Бяспалава), «Лен», песні «Ластачка-касацка» Жаркоўскага, «Добры дзень, поле» Слонэва, «Зямля мяшчэцкіх дарог» Заслаўскага, «Марш комсамольскіх брыгад» Астроўскага, «Добры дзень; мая Айчына» (музыка Бяспалава) і другія.

Калектыв разам з агітбрыгадай раённага Дома культуры выехаў у калгас «Гермамога». Ён вядзецца таксама сельгасарцелі імя Сталіна і імя Жданова.

Няўдала хор выступіў з новай праграмай на сьнезе раённага Дома культуры.

Юр. ПОЛЯК.
Тураў.

Адзін нумар кіначасопіса

Кінастудыя «Беларусьфільм» штогод выпускае на экраны рэспублікі 36 нумароў кіначасопіса «Навіны дня». Ёсць сярэд іх удалы нумары, але, на жаль, багата шэрага і нецкавага.

Возьмем для прыкладу адзін звычайны нумар кіначасопіса.

На экране «Навіны дня» № 12. Першае, што кідаецца ў вочы пры праглядзе часопіса, гэта тое, што матэрыялы для яго сабраны ў асноўным у Мінску. З паэзіі сюжэтаў — толькі два зняты не ў сталіцы. Якасць гэтага нумару не адпавядае гледачу, бо ў ім поруч са змястоўнымі сюжэтамі ёсць і такія, якія распрацаваны павярхоўна, без належнай патрабавальнасці.

У часопісе «Навіны дня» № 12 ёсць адзін сюжэт, які расказвае аб Мінскім парнікова-цэлічным камбінаце («Камбінат гародніны»). Аператар В. Цытрон умела падыйшоў да гэтай тэмы, пабегнуўшы стандартнай падачы матэрыялу і толькі інфармацыі, як часта бывае ў падобных сюжэтах. Майстэрства і творчая выдумка аператара накіраваны на раскрыццё характараў людзей, якія працуюць у гаспадарцы. Няхай мы іншы раз і не бачым тых, чымі калатлівымі рукамі створана гэтая гаспадарка, але ў кожным кадры адчуваецца чалавек, бачна яго работа. Сюжэт «Камбінат гародніны» аяты проста і лаканічна, без залішняга нагромаджэння другарадных кадраў і абыхавага любавання прыгожымі пейзажамі.

Такое-ж добрае ўражанне пакідае і сюжэт аператара М. Берава «Першы раён» — аб Гомельскім суднарамонтным заводзе, аб адкрыцці навігацыі на рэках Беларусі. Аператар удаўмава і сур'ёзна падыйшоў да вырашэння тэмы. Глядач бачыць і Гомельскі суднарамонтны завод, адзін з буйнейшых у рэспубліцы, і рамонт пародаў, якіх хутка выйдзе ў першы раён, і людзей, што рамантуюць судны, і людзей, якім давядзецца на гэтых судах плаваць. Аператар здолеў убачыць і адлюстравць на пяціх чалавека працы, і ў гэтым яго заслуга.

Але, на жаль, у кіначасопісе ёсць сюжэты, і іх большасць, якія неляга назваць удадзямі. Да іх у першую чаргу належыць сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

На экране мы бачым трох знатных будаўнікоў — Ільча, Жытко і Бурава. Бачым — і толькі. Але неляга нічога дазнацца аб іх працоўных перамогах, аб іх жыцці. Аператар не паказаў гэтых людзей у працы, а расказаў аб іх па шаблону.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

На экране мы бачым трох знатных будаўнікоў — Ільча, Жытко і Бурава. Бачым — і толькі. Але неляга нічога дазнацца аб іх працоўных перамогах, аб іх жыцці. Аператар не паказаў гэтых людзей у працы, а расказаў аб іх па шаблону.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар В. Цытрон), дзе жыццё і праца савецкіх людзей адмненены беглым паказам бяскончых вытворчых пейзажаў і архітэктуры будынкаў.

Чацвёрты сюжэт «Мінск будзеца» (аператар

„Любоў на світанні“

(Спектакль Львоўскага ўкраінскага драматычнага тэатра імя М. Занькевіча)

П'еса вядомага ўкраінскага драматурга, лаўрэата Сталінскай прэміі Яраслава Галана шырока вядома савецкаму чытачу. Яна напісана ў 1949 годзе і агубікавана ўжо пасля смерці пісьменніка, які быў на-зладзейску забіты агентамі Ватыкана. Твор застаўся не зусім закончаным і пры падрыхтоўцы яго да пастаюўкі прыйшлося змяніць некаторыя сітуацыі і часткова дапоўніць тэкст. Гэтую работу зрабіў лаўрэат Сталінскай прэміі пісьменнік В. Вяльцеў. Аднак у спэцыфічным варыянце не ўнесена нічога прыняцкова новага ў параўнанні з літаратурным варыянтам.

„Любоў на світанні“ — цікава задума-ны і ў аснове сваёй удала вырашаны дра-матычны твор. Востры канфілікт, яркія характарыстыкі галоўных персанажаў, і-калівае развіццё падзей робяць п'есу „ста-ральнай“, цікавай для рэжысёра.

Дзеянне п'есы адбываецца ўвесну 1949 года. Падзеі разгортваюцца ў пры-карпацкай вёсцы, насельніцтва якой су-стракае сваю першую залатую вясну.

„Любоў на світанні“... Маркуючы па назоў, можна падумаць, што гэта лірыч-ны твор, поўны прыгожага і пяшчотнага па-чуття дружбы паміж маладымі людзьмі. У сапраўднасці ж, — гэта драма. У ёй адлюстраваны адзін з эпизодаў будаўніц-тва калгаснага жыцця ў сёлах Заходняй Украіны.

Замежная разведка, разумеючы, што з праграмом акултва ў яе знікла апошняя магчымасць праігнавання ў асяроддзе за-ходне-ўкраінскага сялянства, засылае ў сёла Янычы свайго агента Луку Варка-люка, які ў свой час уцеў ад Чырвонай Арміі ў Заходнюю Еўропу. Варкалюк ат-рымвае заданне: любіць жаной — дыр-жыні, правадзіць і пазаканіць пер-шыводзіць станаўленню маладога калга-са і тым самым скампраметваць самую ідэю залатаснага будаўніцтва. Варкалюк — вораг пераможанай і лютой. Ён служыць за-межнаму гаспадарам не толькі таму, што ў яго прадажная натура, але і таму, што ім валоде пацудзіць шмат аднаасяч-нага і свайму народу, даказаў пацудзіць раз-бачанага чалавека. Такімі рысамі на-далае вобраз маладога Варкалюка аўтар п'есы; гэты-ж якасці яшчэ больш па-дкрэсліваюць пастаюўнічы спектакль, засадуныя артысты УССР Б. Пагно і Д. Вачыўскі і выканаўца ролі артыст В. Барышчэўскі.

Унікае пытанне: адкуль у Луку Вар-калюка гэтыя стражніцкія якасці? Што выхавала ў ім здрадніцкі і звера? Бацька Варкалюка — аграном, стары рэвалюцый-нер, сумленны і высокародны сельскі ін-тэлігент, які неадрававае сядзеў у поль-скай і гестапаўскай турмах. Хіба прыклад жыцця старога Варкалюка не ўплываў на фарміраванне характару Луки? Наўжо толь-кі блізка сувязь з дзедам — кулакком Штафана Петрычым — магла так змяніць яго душу? Нема ў спектаклі вы-разнага адказу на гэтыя пытанні. Быра-фія Луку прымае. І тым больш даўна, што Лука — ярка акрэслены вобраз я-го галоўніка. У спектаклі Лука падаецца пр-сталай іна. Рэжысёр і актор не пака-наюць вытокаў здрадніцтва сына старога камуніста. Яны толькі рэгіструюць факт. Гэты недахоп п'есы тэатр павінен быў выправіць удумлівай работай.

Нам здаецца, што В. Барышчэўскаму траба было б малаваць Луку Варкалюка больш „інтэлектуальным“, хітрым і адра-длівым. Траба было паказаць яго неспрыя-да, бацькі, падкрэсліць імкненне да асабі-стага жыцця і пакланенне культуры „ге-раічнай“ асобы. Тады вобраз атрымаўся б больш праўдзівым і глядач зразумуе б прычыны яго здрадніцтва.

Не зусім перакональна актор і ў размо-ве з Варварай у пачатку першай дзеі. За-стаецца ўражанне, што каханне Луку да Варвары ўсёго толькі найгрыш, хітрая маскіроўка.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

Артыстка А. Басенка ў ролі Варвары Петрыч стварае вобраз вольнага, смелага і разумнага чалавека. Яна пакачала Луку.

ПІСЬМЫ ў РЕДАКЦЫЮ
Адказная справа і безадказныя кіраўнікі

Аднойчы раніцою ў тарадскі склад прыйшла тав. Макляк, начальнік Маладзечанскага аддзела „Самоздруку“. Выгляд у яго быў суровы.

— Ляжаць? — запытала яма, указваючы на раскіданыя кнігі і кіпы шэрых, па-жоўклых папер.

— Так, ляжаць, — адказаў клаўдэшчык. — Самі бацьчы, колькі кніг і старых газет месцамі валоюцца на складзе. Наўжо сапраўды няма пакушнікоў на ўсю гэтую літаратуру?!

Макляк незадаволена перапынула клаўдэшчыка: — Глупства кажам... Гандляваць не ўмеце, вост што.

Разгудзіць склад ад залежы газет дзе-вяцімесячнай даўнасці Макляк вырашыла арыгінальным спосабам: яна аддала рас-параджэнне неадкладна расаслаць усе га-зеты ў аддзяленні і агенствы сувязі раён-на. Няважна, што яны і там будучы ля-жаць. Галоўнае, што ў Маладзечна іх больш не будзе.

Вольні складаная справа з кнігамі, якія неабходна дастаўляць непасрэдна ў калга-сы і ў брыгады. Хто будзе займацца такой кляпатывай работай? «Няма ў нас такіх кадраў», — рашыла Макляк і заспакоі-лася.

На складзе ў Маладзечна прылі-ва чакаюць сваёй чаргі на адраў-

ку ў вёску творы Гоголя, Тургенева, Астроўскага, Ажаева, Купалы, Тапка, Маў-ра. Тут-жа многа палітычнай і сельска-гаспадарчай літаратуры.

А між тым кніга своечасова не пастуае ў магазіны. Прывядзем некалькі прыкла-даў.

Склад канторы сувязі Вілейкі павінен забяспечваць літаратурай дзесяць аддзя-ленняў і агенстваў сувязі раёна і два кіёскі „Самоздруку“. Але райарганізатар „Самоздруку“ тав. Браўцаў і начальнік канторы сувязі тав. Аўсяніквіч па некалькі месяцаў не адраўляюць літарату-ру на сіяло. У выніку на складзе ляжаць мёртвым грузам пачкі кніг і брашур, якіх чакае сельскі чытач.

У Вілейцы ёсць два кіёскі „Самоздру-ку“. Яны часцей за ўсё гандлююць ста-рымі газетамі. Кнігу на вітрыне рэдка ўбачыш. І вынік сумны: за дзень кіёск выручае... да двух рублёў.

У аддзяленні сувязі Кузьмічы, Іжа кні-гі завойліся толькі ў мінулым годзе, а плакаты зусім не пухкаліся ў продаж. На складах-ж іх многа.

Усё гэта ворагоў аб адсутнасці кант-ролю за прасоўваннем кніг на сіяло.

І. АБАДЭНКА.
Маладзечна.

Непераадоленыя перашкоды

Кожны год у Бабруйску склікаецца аб-ласная нарада работнікаў кнігагандлю, на якой калектывна абмяркоўваюцца пытанні распаўсюджвання кнігі, праводзіцца абмен вопыту перадавікоў, правяраецца выка-нанне ўзятых сацыялістычных абавяз-цельстваў. І ўсё-ж план рэалізацыі кніж-най прадукцыі абласны кнігагандаль вы-канаў толькі на 75 працэнтаў.

На нарадзе высветлілася, што кніга своечасова не даходзіць да вёскі, затры-маецца на складах. У сельскіх магазі-нах, у аддзяленнях і агенствы сувязі, на-рэшце ў кіёсках кнігагандлю пакушнік рэдка анойдзе патрэбную літаратуру.

Кніжная паліца ў сельскім магазіне звычайна размяшчаюцца дзе-небудзь у дэ-мны кутку. Пакушніку ніколі не прый-маецца новай кніжка. Больш таго, загадчы-цтва рэдка выкарыстоўвае тав. Свентаржы-цкі завяў, напрыклад, што кніг з базы кнігагандлю браць для распаўсюджвання не будзе.

Не вядуць належнай работы па прапа-гандзе і ў аблкітагандлі. Тысячы плака-таў і каталагаў застаюцца на базах або ляжаць нераспакаванымі пад прылаўкамі раённых магазінаў.

Вельмі рэдка з'яўляецца раздзел „Кніж-ная паліца“ ў абласной газеце „Савецкая Радзіма“. Для прапаганды кнігі не скары-стоўваецца мясцовае радыёвяшчальнае. Раённыя-ж газеты гэтай справай зусім не займаюцца. Толькі ў некаторых раёнах

вобласці за апошні час пачалі практыка-ваць кнігаанштва.

Сур'ёзным тормазам у рабоце з'яўляе-цца адсутнасць добрай тэхнічнай базы.

Цэнтральная кніжная база (невялікі склад) не можа прыняць усёй пастушаю-чай літаратуры. Пры многіх магазінах ус-сім няма складскіх памішаньняў, і кнігі ў іх ляжаць навалом. У такім стане „за-хоўваецца“ музычна-пояная літаратура, якой на базе наапісана на 75.000 руб-лёў. Між тым у Бабруйску-ніводзілі мага-зіны, ніводзілі кіёскі не гандлюе поштамі. За музычна-пояную літаратуру музычная школа і іншыя арганізацыі наапаюць люд-зей у Мінск і Маскву.

Абласная база пасылае літаратуру без уаіку попыту на яе. Наглядныя вучэбныя дапаможнікі, географічныя карты, патраба ў якіх заўсёды вылікая, у раённых мага-зінах не дасяляюцца.

Усё гэтыя недахопы — вынік таго, што ў кнігагандлюючай сетцы не вядзецца вы-хаваная работа з кадрамі. Работнікам прылаўка не прывіваецца любіць да кнігі, многія не ведаюць з метадамі яе прапаган-ды і распаўсюджвання.

Траба праўдзіць больш патрабава-насці да асоб, адказных за прасоўванне кнігі ў масы.

Л. КАГАН,
заг. аддзела „Кніга-пошта“,
Бабруйскага аблкітагандлю.

З ЗАМЕЖНОЙ ПОШТЫ

Тэлебачанне ў краінах капітала

Рэгулярна перадаецца праз тэлевізійныя апараты. Варта гантарыць забой каго-не-будзь, і вост „ахара“ неадкладна пака-зваецца на тэлевізійных экранах, глядач можа ловацца трупам забітага і яго ра-намі буйным планам... Вост аб якіх „са-праўдніх“ забойствах гаворыць ста-тыстыка нью-йоркскага часопіса.

Ці варта гаварыць аб мастацкім і, так сказаць, „дадагатычным“ значэнні падо-бных відэішві? У сэнсе разбаччэння мола-дых тэлебачанне (яшчэ не заўсёды дас-тупнае масам з-за высокага цэн тэлевізій-нага апарата) ужо зараз можа паспрацава-ць з выданымі „коміксамі“ — бруднымі буль-варнымі ілюстраванымі лісткамі.

У Лос-Анжэлесе папулярны мясцовы ўрач Ферман звярнуўся з петыцыяй ў та-радскі кіраўніцтва. Ён указавае, што ў спецыяльных дзіцячых тэлевізійных пе-радачах з Лос-Анжэлеса кожны тыдзень па-казваецца да сарака забойстваў. Гэтыя пе-радачы „штурхавыя дзяцей на алачыт-ны“, — піша ён.

Група дзіцячых урачоў з Нью-Йорка таксама ўказавае, што многія тэлевізійныя перадачы „робяць шкоды ўплыву на дзі-цячы псіхіку“. Асабліва шкоднымі яны лічаць тэлевізійныя перадачы серыі „Пес-ля агуднай назвай: „Шіен 314“ і „Школа паліцэйскіх“. Названая інсцені-роўкі паліцэйскіх раману адін час пе-радаваўся кожны вечар. Урачы, якія вы-ступалі супраць такіх перадач, раска-зваюць, што выгладушы паліцэйскія сцэны „заахалілі“ падлеткаў. Бывалі выпадкі, што дзеці ўрываўліся ў чужыя кватэры, каб толькі ўбачыць тэлевізійныя пе-радачы.

Не раз ужо разамежывалася наладж-ваць для дзіцяч „навуковых“ перадач. У асобных выпадках рабіліся спробы пе-радаваць асновы навуковых і тэхніч-ных ведаў, але такія перадачы аказаліся ня-выгадымі для радыёрадыёпрымальнікаў, ды і не карысталіся дастатковай папуля-рынасцю.

Праўда, на тэлевізійным экране высту-палі ў асобных выпадках выдатныя май-стры мастацтва са спецыяльнымі прагра-мамі. Так, тэлевізійны апарат прынес „другую славу“ Вестэру Кейтану, калі-ці славутому майстру намога кіно. Але дасціпныя бытавыя сцэны, пастаўленыя Вестэрам Кейтанам, не спадабалі амеры-канскіх радыёбизнесменаў. Труп Вестэра Кейтана ў хуткім часе вымушана была выехаць на гасцролі ў Еўропу (дзе паста-ноўкі Кейтана былі высока ацэнены фран-цузскім і англійскім прагрэсіўным дру-гам), а на амерыканскіх тэлевізійных эк-ранах працягваюць панаваць бандыты, сін-шчыкі і паліцэйскія.

Надаўна ў Манрэалі (Канада) вышла дзіўная кніга пад назвай „Бог і тэлеба-чанне“. Аўтар яе абат Арм Эюлер. Вучо-ны абат лічыць тэлебачанне вышэйшай прывай будыць мудрасці. Абат аб'ехаў многія гарады Амерыкі, прагледзеў шмат-лікія перадачы і прышоў да сумных вы-вадаў, што бошая мудрасць пакуль у гэ-тай галіне не прайвілася. „Тэлевізійны экран часта заліты крыўд“, — гаво-рыць ён.

Між іншым, там, дзе „боская мудрасць“ спрабуе „правіць“ сьце ў галіне тэлеба-чання, справа таксама не заўсёды закан-чыцца добра. У Францыі і Італіі калегі абата Арм Эюлера ўжо не раз спрабавалі выкарыстаць тэлевізійны апарат для пра-паганды каталіцызма, але поспеху да гэта-га часу не мелі. Апошній няўдалай спро-бай у гэтым сэнсе была перададзена ў Парыжа пастаюўка „містэрыі“ каталі-цкага пісьменніка Грахамы Грына „Моц-славы“. Гэтая тэлевізійная „містэрыя“, на задуме яе аўтара, павінна была пака-

Лірычная душа ФЕЛЬЕТОН

У глыбокім задуменні ля акна сваёй утульнай кватэры сядзела жанчына. Але ніхто з пракожных не звяртаў увагі на Сцефаніду Фёдаруўну, і ёй хутка надаку-чыла сядзецца. Яна ўскліла паднялася, некалькі разоў уважліва аглядела ста-ранна асады прыгожым абрусам стол, кінула погляд на дыван, на пошны, па-правіла дарожку на падлозе, перанесла бу-кет духмяных руж з вагна на стол. За-даволеная ўсмішка прабегла па яе твары. „Як добра“, — гаварыла ўся яе постаць.

„Але што рабіць далей? Чым заняцца? Траба шукаць працу“, — рашыла яна. Ад гэтай думкі стала значна вяселай. Сапраўды яна можа многае зрабіць. Сце-фаніда Фёдаруўна паглядзела ў люстэрка, нібы яна павінна была падраўдзіць аска-нае. Твар жанчыны заіскрыўся радасцю. Увяселая душа шукала нечэга незвычай-нага...

Сцефаніда Фёдаруўна ўспамінала: ка-лісьці мяне цягнула да кніг, да раманаў. Які гэта быў шчаслівы час! «Кнігі — мая стыхія», — гаварыла яна сваім ся-броўкам і знаёмым. Хутка Сцефаніда Фё-даруўна стала бібліятэкарам. Сцефаніда Раманчык магла дзяр узяць з паліцы лю-бовы кнігу і чытаць, чытаць хоць цэлую ноч.

На нейкі час Сцефаніда Фёдаруўна была задаволеная. Але хутка кнігі надакучылі ёй, як надакучылі і цікавыя чытачы з іх бясцэннымі просьбамі. Пачаліся пошукі другой, „больш амя-стоўшай“ работы. Свой выбар Раманчык апы-шліла на прафесіі бухгалтара. „Важная работа, якая аднаўдзяе мам сур'ёзным намерам. Да мяне, да Сцефаніды Фёдаруў-ны, будучы эвартца, каб вырашыць ад-казныя фінансавыя справы“.

Горача ўлоўла Раманчык за новую, су-сім невядому ёй справу. Але новая ра-бота хутка прынесла расчараванне пла-тычнай душы Сцефаніды Фёдаруўны. „Які сум, якая аднастайнасць у гэтых лічбах, — скардзілася яна мужу. — Усё дэбет ды крэдыт. Паспрабуй, разбары-ся і іх“.

Што-ж яшчэ прыдумаць? Знайшліся добрыя людзі і прашанавалі Сцефаніде Фё-даруўне стаць інспектарам на бюджэце. Інспектарам дык інспектарам. І на гэтай пасадзе Раманчык не разгубілася. Нешта пісала, правярала, патрабавала...

Не маючы часу сур'ёзна вывучыць да-ручаную справу, не здолеўшы знайсці ў ёй сапраўдную пазію працы, Сцефаніда Фё-даруўна са здзіўляючым спакоем перахо-дзіла з аднаго месца на другое. Яе дзві: „што-б ні рабіць—абы не прадаваць“ да-памагала ёй лёгка пераносіць усе жыццё-выя нягоды, што часам трапіліся на шляху.

Зноў заклапочаная думкамі аб працы, яна прынаслася сабе, што заўсёды шы-ра любіла і захаплялася музыкай. І тут-жа Сцефаніда Фёдаруўна ўспоміла, што яе муж — усім паважаны Фёадан Паўлавіч Шабета—неяк гаварыў ёй, што Острын-скаму Дома культуры патрэбен дырэктар і што дамаж знайсці на гэтую пасаду на-лежнага чалавека. У той час Сцефаніда Фёдаруўна не звярнула увагі на словы мужа, ды ці можа ён гаварыць пра розныя справы раёна. Усёго не ўпомніш.

І вост цпер цвёрда вырашыўшы, што нарэшце яна знайшла сваё сапраўднае прызначэнне, Сцефаніда Фёдаруўна звярну-лася да свайго мужа — старшыні Васі-лішкаўскага райвыканкома: — Хачу працаваць дырэктарам Дома культуры.

— Дык ты-ж не маеш адпаведнай аду-кацыі, вопыту работы, — адрозу запярэ-чыў Фёадан Паўлавіч... Але, напалоханы грозным выглядам сваёй палавіны, сказаў: — Што-ж, паспрабуй... Можна сапраўды выйде... Акрыўлена Сцефаніда Фёдаруўна пачала наводзіць парадок. Не раз гнеўна раска-звала яна ўсім, як неахайна і абыякава ставілася да работы раённы дырэктар Дома культуры — жонка былога старшы-ні райвыканкома. «Але я наладжу рабо-ту... я дакажу... хутка ўбачыце, што бу-дзе ў нас...» — гаварыла Раманчык.

Абцяганым не было канца. Непрыкмет-на прашоў год, а Сцефаніда Фёдаруўна ўсё яшчэ распачынала сваю дзейнасць. У Дома культуры ёсць піяніна, акар-дыён, патэфон з пласцінкамі, струнныя інструменты. Не раз прыходзілі аматары-музыканты з прапагандай стварыць му-зычны гурток. Раманчык агадзілася. На-пачатку дзень заняткаў. А далей... нічога не атрымлівалася.

Пасля ўсёй няўдач прадпрыемальна Сцефаніда Фёдаруўна спыніла сваю ўвагу на танцах. Сапраўды, які добра, калі мо-ладзь кружыцца ў віхры вальса! І пача-ліся бясцэнныя, падобныя адін да адна-го, вечары танцаў. Раманчык ніколі не гублялася, калі чула незадаволеныя га-ласы аб спаненні «танцаў». Затое «чы-стага» прыбытку Раманчык вырчыла за вечары танцаў і зрэдку наладжываемыя платныя канцэрты 1300 рублёў.

Лекцыі, даклады, дапамога калгасным гурткам мастацкай самадзейнасці і ўсё, што з'яўляецца асноўным у рабоце раён-нага Дома культуры, было наўмысна за-быта. — Правесці свята песні, — незадоле-на чытала Раманчык чарговую дырэктыву з вобласці. — Вост дзівакі, я-ж не ведаю нават як яго трэба арганізаваць!

Але дырэктыва ёсць дырэктыва. Яе трэба выконваць. Рашылі амяшчыць рабо-ту харавага гуртка. На рэпетыцыі з'явіла-ся доволі многа спевакоў-аматараў. Мастацкі кіраўнік Дома культуры тав. Канавалава спытала ў прысутных: — Што будзем сьпяваць? Удзельнікі прапанавалі некалькі песень. Спявалі, хто як мог. — Штосці не кляецца сёння, — неза-даволенна заўважыла кіраўнік.

На гэтым і разійшліся. На другую ре-петыцыю прыйшла палавіна людзей, а пасля і таго менш. Так бясцэнна закон-чыў сваю дзейнасць харава гурток. Загадчык раённага аддзела культасвет-установа тав. Дзебан атрымлівае многа скарг на Раманчык. Але што ён можа зра-біць, ведаючы, якім высокім аякунствам карыстаецца ў старшыні райвыканкома тав. Раманчык!

Загадчык абласнога аддзела культасвет-установа тав. Кулішкіч бездапаможна раз-вядзіць рукамі. — Ведаем, усё ведаем. Раманчык пр-ста непісьменная жанчына. Але нічога не можам зрабіць.

А зрабіць усё-ж нешта патрэбна. Е. ГРЫГОР'ЕВА, Н. ПАХІЛКА.

У Саюзе савецкіх пісьменнікаў БССР

Прэзідыум праўлення ССП БССР на сваім чарговым паседжанні абмеркаваў першую і другую кніжкі альманаха „Со-ветская Отчизна“ за 1953 год.

З дакладам па агляду альманаха „Со-ветская Отчизна“ выступілі В. Бурносаў, В. Сакалоў, І. Гурскі і П. Валкадаеў. У абмеркаванні прынялі ўдзел М. Клімко-віч, Ус. Краўчанка, Р. Няхай, Б. Бур'ян, Д. Кавалеў, Я. Брыль, П. Броўка.

У выступленнях указвалася, што тэма-тыка альманаха пашырлася, аднак якасць друкуемых матэрыялаў яшчэ невысокая. На старонках альманаха занадта многа перакладных твораў, прычым, нярэдка слабых. Асабліва ўвага была звернута на недавальняючае рэдагаванне матэрыялаў. Гаварылася таксама аб адсутнасці кале-гіяльнасці ў вырашэнні рэдакцыйных пы-таньняў. Па сутнасці, у рэдакцыі прапуюць толькі два чалавекі, члены-ж рэдакцыі ў штодзённай рабоце ўдзелу не прымаюць.

Паралельна адстае ў альманаху раз-дзел кэрыткі і бібліяграфіі. У рэзюмэ часта адсутнічае глыбокі аналіз твораў, мастацтва пісьменніцкай работы.

Але Варвара — разважлівы чалавек. Лука для яе «загадка», а непрагаданых загадак яна не павжае. Варвара валоде сваім пацудзім, прыглядзецца да маладога ча-лавека, і дзесяці ў глыбіні яго сумленнай душы нараджаецца цяжкае працудванне часосці надобрага, стражнанага.

Варвара-Басенка добра праводзіць у дру-гім дзеянні сцэну размовы з айцом Юлі-янам (артыст І. Ісценна). У вёсцы зда-рылася бядя: нехта ноччу выпусціў з клеткі перасоўнага зьвярнца стражнанага дра-кежніка — льва. (Гэты лвачаны «перса-наж», які дзейнічае на працягу ўсёй п'есы і спектакля, уяўляецца нам дрэнна «адрэгуляванай» выдумкай. Знешне ён аб-ставіць канфілікт, а па сутнасці абцяжае дзеянне, уносіць у спектакль элементы пучыснасці). Айцец Юліян распавядае пра-цудзі Варвары, якая падарвае, што гэ-ты воражы акт зрабіў Лука. Яна хоча да-знацца праўду, але баіцца яе. Артыстка пераконаўча перадае супярэчлівае аха-піўшыя яе пацудзіў. Аднак у гэтай і ў наступнай, не менш цікавай, сцэне размо-вы з Параскай Варвара-Барышчэўская за-стаецца залішне стрыманай і, бадай, на-ват халоднай. Артыстка вярта-б зрабіць свой вобраз больш жывым, темперамент-ным у пачатку спектакля, тады-б яе до-бра ігра ў трагіч акце, ды і пасля са-быства ёй Луку, больш усхвалявала-б.

П'еса „Любоў на світанні“ цяжка для ўвасаблення на сцэне. Складанасць яе пастаюўкі заключаецца, па-першае, у рэзкай кантрастнасці вобразаў і, па-другое, у тым, што ўсё дзеянне адбываецца на працягу сутак і ў адных і тых-жа абста-вінах. Аднак гэтыя асаблівасці даюць ма-гчымасць тэатру больш сканцэнтравана ўвагу глядача на дзеючых асобах і разам з тым патрабуюць ад рэжысёра вялікай вынаходлівасці ў мізансцэнах. Пастаюў-шчыкі спектакля ўдала размеркавалі ўсю сцэнічную плошчу, не пакідаючы на ёй неабыхраны «белыя плямаў». Як на пе-дадох тут можна ўказаць толькі на нека-торы аднастайнасць у пабудове мізансцен Параскі, ролю якой таленавіта іграе ар-тыстка Л. Каганова.

Яркія характарыстыкі надзяляе воб-раз былога кулака Штафана Петрыча ар-тыст Г. Паліновіч. Штафан — стары ўдэ-ў, з выразным дэжам. Не адну ахвяру пра-гледзіў ён за сваё дракежніцкае жыццё. Зараз ён няшкідны для грамадства, але навадкі дракежніцкі ў ім жыўць і кіруюць яго ўчынкімі. У бясцэннай алоці ён ча-ста наадае на людзей і, убацьшы сваю бездапаможнасць, уцякае ад іх.

У вобразе Штафана Петрыча артыст па-казвае непазбежнасць гібелі старога свету і яго бясцэннае перад новым, прагрэсіўным у жыцці працоўных заходніх абласцей Украіны.

Невялікая па тэксце і даволі схематыч-ная роля Міколы Варкалюка ў выкананні народнага артыста УССР В. Яромкі